

Előző követelések és a KISZ-szervezet reformja mellett, akkor a kezdeményezők csoportja 3-4. évesekből állt. És azon vette magát észre, hogy nem tudja tudni a stafétabotot, mert az egyetemen nincsenek meg az információ áramoltatás lehetőségei, a szervezeti keretek, a nyilvánosság, az érdeklődés, az affinitás.

L.: Főképp az affinitás. Mert azoknak akik elkezdték mindezt, még annyi lehetőségük sem volt, mint amennyi az ő munkájuk eredményeképp létrejött. Én azért nem veszítem el alaptermészetemből fakadó optimizmusomat, mert ugyanakkor tudom, hogy nem úgy alakul a történelem, a legtágabb és a legszűkebb környezetben sem, hogy én kimondok egy jó dolgot és ez holnap már meg is valósul. Ezt kellene megtanulni, mert ez szerintem realista, történeti átátszámot jelent, és azt amiben ennek szerepe van: a felnőtté válást.

J.: És az értelmiségivé válást.

L.: Nagyon helyes. Ezt a felelősséggel együttjáró, gondokat felvállaló, népből-nemzetből gondolkodó magatartást. Ennek rendkívül jó gyakorló helye lehet az egyetemi öt év. Tapasztalatokkal vértetne fel, hogyha itt kisebb-nagyobb dolgokról demokratikusan politizálnánk. A lehetőségeket magunk teremtjük. Az objektív helyzet, a környezet értetlensége, az affinitás hiánya még 50 évig is eltarthat.

J.: Ha csináljuk azt, amit lehet, akkor is?

L.: Igen De az értelmiségi létnek éppen az a lényege, hogy nem lehet visszavonulni egy elefántcsonttoronyba vagy cinikusan kommentálni a dolgokat.

J.: Márpedig az értelmiség jelentős része ezt csinálja,...

L.: Éppen ezért arra kellene felkészülni az egyetemen, hogy amit mi ki-gondolunk, az rajtunk kívülálló okok miatt nem megy máról holnapra. Megyennek lépések, amelyeket magunk vállaltunk, eredmények, melyeket magunk harcoltunk ki, és innen aztán még tovább lehetne lépni. Ez nem megy következetesség nélkül. Ezt lehetne megtanulni itt az egyetemen, különben tömegesen ajraternelődik az, amit mondott arról, hogy az értelmiség hogy nézi a dolgokat.

J.: Köszönjük a beszélgetést.

/ A beszélgetést Galamb György készítette /

+ + +

MV. 1984/1-2.

"We brought him, we took him..."
/Churchill/

A jelenlegi Mozgó Világ-ra ezt a címet nyomtatni: bűn. Vagy legalábbis nem értjük: miért? Mert lapot indítani szilárd programmal, céltudatos akarással - merész dolog. De miért ezen elkérkedett cím? Rokon elvek? A UJ-hoz nem kell új név? Betyár/pardon/becsület?

Nem. Nálunk nagyobb bölcsesség döntése ez.

Nos. A /régi/ Mozgó Világnak megpróbált arca, mit, POFAJA lenni. Ez ebben a csadoros országban nem divat. /Sőt./ Nem tűrhettük. Pimasz, durva, hazug ábrázatához volt illő lelki alkata is: voyeur-sége bántott, magamutogatása meg-megpirongatta arcunkat, sértette a közizlést. A kulcslyukakat be kellett szüntetni, szénmérőt le kellett takarnunk az aggódó gondoskodás függőfalával. Indítani a beteg? /Igen: beteg."egyszerűen beteg, túl érzékeny neurotikus volt. Gyógykezelésre, gondoskodásra szorul..." - ahogy az egyik tünet meg-széplazta/ Nem, nem! Soha! Nem csupán igaz kiméletességünk, de a mártírgyár-születel való jogos féltelmünk is tiltja ezt az atrocitást.

Döntés született. Közös.

A beteg kezeltetjük. / Aggódó kezünk néha még parancsot is vett neki. /

jobb/ azonos néven /akárha ő lenne az, immáron pihenten, gyógyultan, újjá/ utjára bocsátjuk, tudván jól, hogy ezuttal nem melengetünk kigyót a munkán. /Talán tulbuzgó lesz? Majd vigyázunk!/
 S ő végzi a dolgát. Érti azt. Bármily nehéz is. Jelszó: megőrizve megszüntetni! /vagy hogy is van ez.../
 Borító? A számok maradnak, de nem mozognak, akkurátusan, türelmesen várva pipálónak. A műfaj marad. /Irodalmi-Művészeti-Kritikai és Társadalomelméleti Helyzetjelentés/ csak a sallangokat és a -gal jelzett szót kell kihuzni. Dolgozik piros filc: pipál vagy kihuz. Illyés arcképe marad. A betűtípus is, csak kicsit megnöve és szellősebben elhelyezve.

Most pedig a forma mellé sikerítjük - egységesítjük a tartalmat. Nehezebb szám, 240 oldal...

Biztos ami biztos: 10 oldal /20 darabban/ /egy nem tűnik fel/ marad üresen. 7-et megőrltenek a reprodukciók /egy darab Rubens!/, 38-at az idézetek/ megjelölés előtt álló könyvekből, TV interjúkból, Genettől, Lukácstól/. Hálás a szerző is: egy novella- 15 lap. A Color együttes volt szövegírója egyenlőre 14 lapot küldött. Az esszé nem kifizetődő: túl tömörek /remekmű!/. a szerzők. Az Illyés Gyula modernségéről szóló mű például /az alapként vett verssel együtt sem több mint 1,5 oldal. A tanulmányok, szociográfiák, hasonló örökösök viszont szép nagyok, sikeresen hajóznak Schyllák és Charybdisek között.

Most baj lenne, de, szerencsére, nálunk a lira mindigis vezető műfajcsoport volt. Most is segít. Grafoninica kis- és nagyfogárai összesen valami 26 oldalt őrltenek ki.

Derek. S most ezt az egészet felfüggesztjük 2 interju pillérre. Bár Parkasdy Zoltán, az idős mérnök két Ybl-dijához és 61 évéhez nem méltó naivitással vallja a megvolósult szocializmus országának Dániát, és az eljövendő nagy környezetrombolási per egyik vádlottjának pedig magát, a másik pillér biztonságos. Nyers Rezső tudja mit beszél.

Bár bevallja hogy "guzsba kötve kell táncolnunk", nem tagadja, hogy bizonyos témáinkra csak azért szavazott mert "nem tudta jobbat". Azért elmagyarázza ezt is szégyenkezve, pironkodva bár, hogy "az államot nem csupán éjjeliőrnek szégyeljük el, tehát nem liberális államként." Ő kritikát is gyakorol. /Vállalva beszél a "pink"-reformer, a vörös posztó és hasonló vádak is/ Belülről!

Es ez a fontos. Addig épít! A Hozzó Világ tehát kontinuos lap. Semmi sem tört meg / el / le/ fel stb. Jó, ha ezt tudják!

Közen, itt még a csángók is kritikusan szólnak! /A gyűjtő, Borlás Sándor, a hon / még/ nem tudja, hogy a lukovinaiak nem csángók, a cimben szintén szereplő gyimesvölgyiektől nem hoz egy sort sem, a moldvaiaktól sem sokat, sőt erős lehet a gyanu, hogy a gyűjtést 8 évesen végezte /lévón, hogy a mondák többsége az 1942-ben Bácskába telepített Székelyek eredeti lakhelyéről származik; saját bevallása szerint is ide lokalizálta őket//. A "csángó magyarok Libellájá"-ban így szólnak az ... emberek: Szent László fája "negyvennyócba még viszélült, de aztán még kiszáradt és úgy maradt szárazon mindmáig". /a fa gyökérintésként először a tatárbejövetelekor "száradott ki".../

Weöres Sándor és P. Szücs Julianna pedig mindent átlátnak. Jó ez. /"Cukorsüveg a világ és mindenki nyalja. Uj és még; újabb megváltó gyakran kell: "Nyald csak, nyald, de csak az én el elverem!"/
 Értjük a művészt. A nyalás /ez esetben/ feladat: kötelesség! S mi helytállunk./ Minden fallikus értelmzés téves!/
 A szerkesztő asszony beköszöntője pedig nem csupán a kontinuitásról biztosít minket. Tudosit egy társadalmi-politikai-művészeti szövetségről is.

Utolsó körvonalak: hatalom és művészet veti vállát vállnak! Ezt is eltitkolták

Mindent összevetve a módszer: MEGTÉVESZTÉS. A gyógyítás követeli ezt. fertőzést mindig nehéz megállítani. Most talán sikerül a gyógyító értelem ravasz ostyájába csomagolt orvosságot /keserű az!/ lecsempészni-erőltetni a hangicsáló torkokon.

"Mi tettük oda, mi váltottuk le..." - mondta Churchill az Öreg perzsa óráról. /"Kezveskedjék lemondani a fia javára, jó értesüléseink vannak nálunk, és biztosítjuk támogatásunkról. Persze ne gondolja öfelsége, hogy a megoldás is létezhet számára."/ An mi nem öt követve jutottunk el a megoldáshoz.

Szilasi László

+ + +

A Wilkói Kisasszonyok

Számomra csak politikai okokból
filmet rendezni- elfogadhatatlan
/Wajda/

Nem véletlenül kezden irásonat a fenti idézettel. Az alkotó szájából hangzó válasznak számon mindazon véleményre, mely "A Wilkói kisasszonyokat" a Wajdai életmű egymáshoz szorosan kapcsolódó láncszemei közül a leggyengébbek minősíti, s egyben arra is magyarázat, miért megy el csukott szemmel kritikáink e többre hivatott alkotás mellett. Nem vállalva a film kritikai értékelésének nehéz feladatát, egy olyan értelmezési lehetőséget próbálok feltárni, amely talán közelebb vihet bennünket a mű megértéséhez.

Tény, hogy nem illeszkedik Wajda eddigi filmjeinek sorába ez az Iwaszkiewicz-adaptáció. Csalódott az a néző, aki olyan politikus, nemzet sonsa feltett gondolkodó filmre számított, mint a "Huru és Gyénánt", "Márványember" még sorolhatnám a példákat. Wajda egy másik arcát fordította felénk, és filmjén keresztül az emberi élet általános létfilozófiai, etikai-pszichológiai kérdéseivel foglalkozó művészt ismerhetünk meg. Ebben a tekintetben tehát az értelmezés számára nem adnak segítséget sem Wajda más filmjei, sem a kritikák. Leghelyesebb, ha hagyjuk magunkat vezettetni a film általános témái jelenettel kezdődik, a temető, mint a halál, a feledés színvonalának vizsgálói a filmet. Jelképesnek is vehetjük a képsort, mikor a főhős, a hős, a hőst, rosszul létében elájul barátja temetése után, hiszen előtte egy belső monológ hangjain keresztül az élet legalapvetőbb kérdéseinek egyikét teszi fel: hogyan tudja az ember tudatosan átélni, felfogni a halál pillanatát? A kérdés tehát: hogyan tudja legyőzni a feledést, az elmulást, a saját halandóságát? Ezen a ponton kapcsolódik a mű első rétege a másik, mélyebb réteghöz, mely egy rejtett mitológiai példázatban bontakozik ki a szemünk előtt. A kérdés tehát adott, a rendező két válaszlehetőséget helyezett a mű fókuszába. Az egyiket Wiktor nagybácsijának sorsa hordozza; ez a kegyes öngur nem mer éjjelente aludni, számítva a pillanat váratlanságára, a halálra, melynek eljövétől félt. A másik válaszlehetőség, melynek kibontása a film adata, az élet válasza a halálra: a szerelen, az emberi kapcsolatok csak a halál lehetőség stádiumában maradnak a film során. Mindez a halál elleni rejtett küzdelem legősibb mítoszának keretében ágyazva-és magán hordozza akár csak egy jelenet idejéig, az Orfeusz-mitosz több jelentését- jelez meg a filmben. "Aki dudás akar lenni, pokorra kell annak menni"- szól a népdalunk. Wiktornak megadatik az a lehetőség, hogy visszatérjen ifjúság-színhelyére, megtalálja azokat az elveszett, vagy meg sem talált értékeket - melyek segítségével saját életével válaszolhatna a Kérdésre - mint a szerelen vagy a barátság. A temetői ájulás, mint jelképes halál, és a megkeresett barát kézhez kapott verse által, mely jelképesen a művészt hatalmát ruházza rá, a hős Orfeuszként leszállhat az "alvilágba", megkeresni a benne